

Svět krásných věcí

Malý balíček bankovek změnil krátce před svítáním majitele, měli jsme nastoupit do nákladáku, rampa se za námi s bouchnutím zavřela a zapadla závora. Předtím jsme dostali krátké anglické pokyny, jak se máme v té či oné situaci chovat, a řekli nám, abychom si vypnuli mobily. Pak nám muž popřál v našem jazyce hodně štěstí. Vyslovil to tak tiše, že mu bylo stěží rozumět. Znělo to pomalu tak, jako by mluvil sám k sobě. Asi si to uvědomil a připojil ještě „good luck“, tentokrát nahlas a zřetelně. Seděli jsme na dřevěných pryčnách u stěny a uvnitř to páchlo po nečištěném záchodě. Přitáhli jsme kolena k hrudi a čekali. Muži, ženy. Kolik? Nepočítali jsme se, ten muž předtím nenařídil žádný nástup. A tak nevíme, kolik nás je. Nepronikal k nám jediný paprsek světla. Začalo všeobecné kramaření a šustění. Jeden po druhém jsme vytáhli z ruksaku lampy, byly to nové ruksaky, které jsme si opatřili zvlášť pro tuhle cestu. Celé dny jsme sháněli zavazadla, s nimiž vstoupíme do nové země. Nechtěli jsme vypadat jako přivandrovalci, batoh měl být účelný a pěkný, mít správnou velikost, nechtěli jsme nic, co by vypadalo, že to užívali ještě naši dědečkové.

Svítili jsme si baterkami na podlahu a čekali. Nikdo nepromluvil. Občas se ozvalo popotáhnutí nebo zakašlání. Někdo vzdychl, jinému uniklo zachrochtání, po kterém nastalo rozpačité ticho, protože všichni své tělesné zvuky potlačili. Bylo slyšet bouchnutí dveří a vůz se rozjel. Do všech vjel najednou pohyb. Přestože jsme uvnitř mohli stát bez problémů vzpřímeně, popocházeli jsme po voze sehnutí, abychom vyrovnali kymácení a houpání, a mluvili jeden přes druhého. Svítali jsme do rohů, kde se válely prázdné pytle a plechovky, zmuchlané papíry a tlející zbytky potravy. Na straně u řidiče byla upevněna rezervní pneumatika, našli jsme i dva plechové kbelíky, uvnitř už zčásti potažené ztvrdlým hnědým povlakem a rzí. To byla příčina toho fekálního zápachu. Strčili jsme odpad i s kbelíky pod lavice. Kbelíky jsme převrátili a doufali, že z nich ten zápach vyvane. Udělali jsme si pohodlí, jak to jen šlo. Vyalili jsme jídlo a rozložili je na kolenou na noviny, které jsme na poslední chvíli koupili, ale už nečetli. Nanejvýš jsme zběžně prolétli horoskopy a zase je zapomněli. Naše balíčky s jídlem se sobě všechny podobaly, přesto došlo k výměně salámů za uzenou šunku nebo kozího sýra za ovčí, a ve voze se záhy rozhostila opatrná, málomluvná svačínová nálada. K pití byla voda a pálenka, žádné pivo, to bychom museli pořád chodit močit. Nevyhnutelné použití kbelíků jsme chtěli pokud možno co nejvíc oddálit. Bylo horko a dusno. Později se nálada uvolnila, pálenka rozvázala jazyky, ale do hospodské atmosféry to mělo ještě daleko. Nekouřili jsme. Nemluvili jsme o minulosti, jen o budoucnosti, která nás čeká, kolik peněz asi tak vyděláme, v jakých obrovských bytech bychom brzy měli bydlet, nebo v jakých malých, ale čistěoučkových pokojících, chceme-li si něco opravdu našetřit. Co se chceme naučit a jaká povolání bychom mohli vykonávat. A proč ne třeba studovat? Medicínu - lékařem může být přece člověk všude. Jen se co nejdřív naučit řeč. Kdo mluví jazykem země, má vyhráno. Vypouštěli jsme z úst krásné sny jako mýdlové bubliny. A pak, až si dost našetříme, vrátíme se domů vlastním autem, otevřeme si praxi nebo postavíme dům, třeba někde na pobřeží, a proč si nezařídít rovnou hotel? Hlad po slunci byl v nové zemi velký, lidé tam neměli vlastní moře, jen hory. A chtěli

bezpodmínečně k vodě. Dokonce i v zimě podnikali cesty ke vzdáleným zaoceánským plážím, aby se tam vyložili na horkém písku nebo na oblázcích. Nechávali se sluncem doslova usmažit, jako by nebylo žádné zítra. Ani po obědě si nedopřávali odpočinku, už zase polehávali s nadmutým břichem a zmoření jak grilovaná ryba na pruhovaných lehátkách, které každou půlhodinu přemísťovali podle polohy slunce. Takový malý penzion se snídaní, ten by se dal později klidně postavit. Vždyť co člověk potřebuje do začátků? Bílé ručníky a pytel flaštiček sprchového gelu. Silnou kávu a sladké šneky. Všechno bylo tak snadné, jen kdyby měl člověk stranou trochu peněz. Počáteční kapitál, to byla zaklínací formulka, a rychlé úvěry. Naše banky, které už stejně vykoupili, do nás budou s radostí investovat. S takovými a podobnými nápady jsme žonglovali a viděli se už jako hoteliéři ve vybraných oblecích nebo kostýmech, kteří po večerech přehrabují v sejfu zlato hráběmi. Na hospodářskou krizi jsme ani chvíli nepomysleli. Na to, že nás třeba nikdo nebude potřebovat. Pro nás se práce najde vždycky, žádná nám není dost špatná, jsme dobře vyškolení, prodáváme svou pracovní sílu levně a proto nám budou dávat před místními přednost.

Postupně jsme jeden po druhém umlkali. Byly vytaženy kbelíky, styděly jsme se, měly jsme v očích slzy, jak nám bylo hanba. Nenáviděly jsme hlasité cvrknání moče v kbelíku, jen mužům je něco takového lhostejné. Ať jsme se namáhaly jak chtěly, tiskly k sobě zuby, jen abychom nevydávaly ten zurčivý zvuk, všechno bylo marné. Navíc jsme ještě musely nohama a stehny vyrovnávat kymácení auta, aby nic neukápl vedle. Nehledě na trapnou pozici, kterou jsme musely zaujmout před očima cizích mužů.

My jsme naproti tomu zvyklí močit i na veřejnosti, mezi sobě rovnými. Nic zvláštního na tom nevidíme. Naopak. Máme z toho zábavu a dokonce se při tom předháníme. Stavíme se k věci čelem, abychom si zachovali tvář. Řekli jsme ženám, aby si z toho nedělaly vrásky. Příroda si žádá své a my toho určitě nebudeme zneužívat. Kromě toho se přece na ně nebudeme dívat. Kdyby je to mělo uklidnit, klidně si dáme ruce před obličej. To jsme pak taky dělali, i když někteří se dívali skrz prsty. Ten zurčivý zvuk jsme ale vnímali nefiltrovaně, protože uši jsme si zacpat nemohli.

Domluvili jsme se, že budeme spát po směnách. Nemohli jsme totiž na podlahu ulehnout všichni, na to nebylo uvnitř dost místa. Rozložili jsme na podlaze pryžové rohože a spacáky, dva nebo tři z nás se uložili ve skrčených polohách na lavice a ostatní prostě zůstali sedět, schoulili se nebo opřeli o stěnu a natáhli se jako na velké posteli, jako by viseli na háku. Potom baterky zhasly, ozývalo se už jen šeptání a šuškáni, náhlé polknutí, nakonec hlasité oddechování, chrápání a chrčení. Spali jsme neklidně, házeli sebou sem a tam, nebo s námi házelo auto, jak zrychlovalo nebo brzdilo, naráželi jsme do těl ostatních, kteří leželi stejně neklidně vedle nás. Opatrně jsme vystrkovali ruku, abychom se dotkli tváře nebo rovných, kudrnatých, hustých nebo jemných vlasů. Pokládali jsme někomu hlavu na rameno. Někdo se nám přitiskl na záda, objal nás oběma pažemi a položil nám nohu přes boky. Zůstali jsme klidně ležet. Narovnali jsme se v cizím objetí. Obrátili se. Sesuli se ke straně. Odsunuli se, odstrčili cizí nohy a ruce, aby si toho nikdo nevšiml. Byli jsme jako přikovaní ke spacákům, s rukama přitíštěnými po straně k tělu, abychom do nikoho nestrkali. Očima, které nemohly spát, jsme zírali do tmy, zadržovali dech a snažili se zaujímat co nejmenší prostor.

Po pálnce nám vyschlo v krku. Jako by se nám na patro přilepil piják, seděli a leželi jsme tam s pootevřenými ústy a se zduřenými nosními sliznicemi a mysleli na ty, které jsme nechali doma, jak nás budou po návratu vítat, s kapsami plnými peněz a užitečnými znalostmi. Jak po nás budou vrhat obdivnými pohledy a ostýchavě se ptát na naše mínění. Jak nás najednou budou respektovat. Jak už se nebudeme muset podřizovat rodinným zájmům, protože do toho také budeme mít co mluvit. Někdy se ovšem navrátilci dočkali i špatného přijetí, dcerám byl zapovídán vstup do domu, protože byly v silném podezření,

že se v cizině živily prostitutí. Protože otcové si nic jiného nedokázali představit. Synové se někdy od svých matek dočkali pohlavků zleva i zprava, protože jim způsobili starosti a málem je přivedli do hrobu. Ale lepší pohlavky než zavržení. Nám se nic takového nestane, naše rodiny jsou přístupné novotám. Proč jsme je opustili? Protože jsme byli pronásledováni, mrzačeni a zabíjeni, pro peníze a moc, pro naši víru, protože jsme se stali obětí vyšších idejí nebo tradic. Protože jich před námi odešlo už tolik. Protože nebudeme poslední. Protože jsme chtěli lépe žít. Nebo možná jen proto, že jsme chtěli žít jinak. Mít možnosti. Oslovili nás lidé, kteří nám vyprávěli, že nás čeká ráj a byli bychom prý blázni, kdybychom do něj nechtěli vstoupit. Slibovali nám modré z nebe, a kdo by je nechtěl jednou spatřit na vlastní oči, modré z nebe, tady byla jen šed', té jsme měli dost. Nabízeli nám *full package* se stoprocentní zárukou úspěchu, nebudeme se prý muset o nic starat, zaplatíme tolik a tolik a oni nás dopraví do žádané země. Tak prosté to bylo. Jako v cestovní kanceláři. Nebo jsme kontakt k prostředníkům vyhledali sami, věděli jsme už, že i jinde by mohlo být nebe občas šedivé. A že se člověk musí o ráj postarat sám.

Možná si pak někoho přivedeme domů, abychom si ho vzali. Člověk se ale mohl oženit nebo vdát i v nové zemi, existovaly prý osoby, které se k tomu propůjčily, přirozeně za peníze, to pak člověka v cizí zemi hned přijali a dostal potřebné doklady, aby tam mohl zůstat. Ale to jsme nechtěli. Chtěli jsme si vzít někoho z lásky. Chtěli jsme si vzít toho, koho jsme si sami vybrali. Koho nám nevyberou rodiče nebo nějací bezohlední zprostředkovatelé sňatků. Snili jsme o svatbách, které trvaly týdny, měsíce a roky, kde nás zasypali rýží a růžovými květy, kde hosté usínali pod stoly a my, ženich a nevěsta, jsme už byli mezitím dávno za sedmi horami a řekami. Kde se na stůl nosilo pečené vepřové a smažené ryby a plněná drůbež a klobásy a tradiční sladké i slané pečivo a koláče a dorty a cukroví, až bylo všem špatně a muselo se podávat kafe černé jako bota. Kde měl svatební dort několik poschodí a cukrová poleva skřípala mezi zuby. Kde si matky rvaly vlasy a otcové zpívali smutné písně. Kde mladí tančili, staří se chichotali a jeden chytrák jezdil na praseti. Přestože za sebou právě zanecháváme zemi, kde se snad takové svatby kdysi konaly - nikdo z nás na podobné oslavě nikdy nebyl -, nesnili jsme jako budoucí navrátilci o ničem jiném.

Když jsme se probudili, rychle jsme rozsvětili baterky a napuchlými očima mžourali na hodinky. Bylo časně dopoledne, čas vstávat. A čas jít si lehnout. Ale nechtělo se nám, ještě minutku, dvě, převalovali jsme se a protahovali, zatímco ostatní už netrpělivě šoupali nohama. Rozdávaly se kopance, hravé i méně hravé, až jsme konečně vylezli na lavice a promnuli si pěstičkami oči. Natáhli jsme se na propocené spacáky. Ale nespali jsme, jen hlasitě sténali a teatrálně si mnuli zdřevěnělé údy, Z ruksaků jsme vytahovali termosky s kávou a čajem a zpod lavic kbelíky. Pořád ještě rozpačitě, ale už bez slz jsme vydávali ony zurčivé zvuky. To ostatní jsme zadržovali. Už jen ta představa! To si raději přivodit zácpu.

S kaděním jsme měli větší problém než s močením. Kdo mohl, překonal je, ale to se nepodařilo každému. Nejprve jsme museli vyprázdnit obsah jednoho kbelíku do druhého, na to včera večer nikdo nepomyslel, že je třeba rezervovat jeden kýbl pro moč a druhý pro výkaly. Kýbl s močí už byl docela plný a při každém zabrzdění vyšplouchl. Obalili jsme ho kolem dokola kusem starého hadru jako šálou. Rozložili jsme spacáky. Ale dlouho to takhle fungovat nebude. Kbelíky bude třeba co nejdřív vyprázdnit. Tloukli jsme pěsti na kabinu řidiče, přestože nám říkali, abychom to nikdy a za žádných okolností nedělali. Však řidič musel o tomhle problému vědět. Tloukli jsme a klepali několik minut, až řidič zaklepal nazpátek. Kbelíky, kbelíky, volali jsme a bušili dál. Řidič nám něco odpověděl, ale nerozuměli jsme mu. Také ani nezastavil. Rezignovaně jsme se vrátili na místa. Někde přece musí zastavit, vždyť sám takový kbelík určitě nepoužívá.

V nové zemi jsme měli příbuzné. K nim jsme upírali veškerou naději. Co ti se nám napsali za dopisy! Každý den jsme vyhlíželi pošťáka, abychom od něho převzali dopisy v šustivých obálkách. S pestrými známkami a nálepkami *par avion*, oráztkované už před několika týdny. Začínali v restauracích, psali, potravinářských obchodech, počítačových firmách a zakázkových krejčovstvích, pracovali dnem i nocí, dům se zahradou a bazénem, kde bydleli, byl tak velký, že se v něm mohli prohánět na kolečkových bruslích. Najímali si sluhy ze vzdálených ostrovních států. Byli jsme vždy vítáni, jejich dům nám byl samozřejmě vždy otevřen. Pohostinnost byla nade vše, krev je hustší než voda. To a mnoho jiného v těch dopisech stálo, a my to měli za bernou minci. Připomínalo to Ameriku, Spojené státy, vůbec ne Evropu, ale s touhle měnou jsme chtěli také obchodovat, byla-li k mání v Evropě.

Později, až se trochu vzpamatujeme a možná už opravdu nebudeme chtít zpátky, protože si na novou zemi zvykneme, protože tradice už nám budou připadat pochybné, starou řeč pozapomeneme a z rodičů a prarodičů se stanou přeludy neurčitěho věku, potom budeme psát také takové dopisy a naše mladší sestry i bratři na ně budou čekat. Už to však nebudou dopisy, nýbrž maily. Pak nebudou muset čekat na pošťáka, který byl stejně možná špiclem. Věděli jsme snad, jestli nám tenkrát nosil všechny dopisy? Jestli si je předtím od první do poslední řádky s třesoucíma se rukama nepřčetl, nebo se jich naopak ani nedotkl a bez zájmu nám je všechny odevzdal? Jestli je předtím neokopíroval a nearchivoval? Nebo se je třeba nenaučil nazpaměť a pak doma nenahrával na pásku? To už se nikdy nedozvíme. Ale nebudeme se ohlížet do minulosti, budeme hledět do budoucnosti. Pro nás už žádné zpět neexistovalo. Budeme psát svým mladším sestrám a bratrům, aby za námi přišli, že je tady všeho dost pro všechny a mohou u nás bydlet. Do té doby jim budeme posílat oříškové čokolády, časopisy, knihy, DVD a šaty, které právě poletí. Budeme posílat peníze. Ale ne poštou, abychom pošťákovi, který byl možná úplně nevinný, vyvedli ošklivý kousek.

Po nějaké době se auto najednou s trhnutím zastavilo, až nám zacvakaly zuby, což nás dokonale vytrhlo ze snění. Bylo slyšet nejasný hukot, pravděpodobně jsme stáli na kraji dálnice nebo nějaké silnice. Bouchly dveře, řidič vystoupil, ale rampa se nespustila. Vyskočili jsme a začali ze všech sil bouchat. Nějaký hlas ve tmě řekl, že jsou čtyři hodiny ráno, vůbec jsme nevěděli, kdy máme dojet na určené místo, nikdo nám to neřekl. Prý se to nedá předem odhadnout. Přestali jsme bouchat, nemělo to smysl. Řidič už zřejmě dávno od vozu odešel. Svítilny jsme nerozsvěceli, abychom šetřili baterie. Čekali jsme celí napjatí a s nastraženými ušima. Nikdo nevyužil přestávky k tomu, aby vytáhl kbelík, přestože jeho použití by teď bylo mnohem jednodušší než za jízdy. Každou chvíli se můžou otevřít dveře, doufali jsme. A v žádném případě jsme nechtěli být přistiženi se spuštěnými kalhotami. Bez řidiče jsme se cítili uboze, co s námi bude, když se nevrátí? Kolikrát jsme slyšeli o náklad'ácích, které někde celé dny bezprizorně postávaly a v nichž se kupila tlející mrtvá těla. Udušená nebo po infarktu z vedra. Staří, mladí, matky s děcký u prsu. Umoření hladem, žízní, s podlitinami na rukou a nohou. Ale my se odtud snad dostaneme, ne? Nemělo by být těžké dveře zevnitř vyrazit. Byli jsme mladí a silní. A nezahlédli jsme snad u rezervy železnou páku? Začali jsme hledat své kapesní nože a jehlice do vlasů.

Ale vrátil se. Po mučivě dlouhé půlhodině, během níž jsme v myšlenkách doma pořádali vlastní pohřeb. Bouchl dveřmi a rozjel se. Přestože nás nenechal vystoupit, oddechli jsme si a radovali se jako malé děti, kterým matka zmizela z dohledu a pak se nečekaně objevila jinde. Zapomněli jsme na pohřební řeči, na křečovitě údy a příšerný zápach z kbelíku a nechali se ukolébávat jízdou do světa krásných věcí.

Když odsunuli závoru, vnikla dovnitř spousta čerstvého vzduchu, který byl okamžitě nasát našimi žádostivými plícemi a vyvolal všeobecné závratě. Nějaký muž mával nervózně rukou, ven, ven! Popadli jsme své věci, nové ruksaky, na nichž už byly vidět černé šmouhy, a drápali se celí zmámení z auta. Nedokázali jsme ani vzpřímeně stát. Úzký srpek nového měsíce se zařezával do tmy. Řidič stál vedle dveří, kouřil a pochvalně kýval hlavou. Ty pohyby nepatřily nám, nýbrž jemu. Jeho práce skončila, dopravil nás bez úhony na místo určení a byl sám se sebou spokojen. Byl spokojen i s odměnou. Ještě jednou potáhl z cigarety, shořela až k filtru. Pak filtr vycvrnkł do vzduchu, mávl rukou a nastoupil do vozu. Nastartoval a odjel. Sledovali jsme ho unavenými pohledy. Přestože jsme s ním nevyměnili jediné slovo, vybral od nás spoustu peněz a nechal nás uvnitř dusit se jako dobytek, nepocit'ovali jsme vůči němu zášť. Naopak, byli jsme mu vděční.

Teď jsme stáli sami na kraji lesa s mužem, který nám také ještě neřekl ani slovo. Rozdělil mezi nás zkopírované náčrtky, na nichž byla vyznačena cesta, kterou teď musíme urazit pěšky. Na místě, kde jsme právě stáli, se skvěl velký křížek, tam, kam jsme měli dojít, byl naopak kruh, a vzdálenost mezi nimi byla propojena přerušovanou čarou s šipkami. Měli jsme se po ní svižně vydat ve skupinkách po dvou po třech v odstupu asi tak deseti minut, na zakroužkovaném místě nás pak má čekat, jak jsme se dozvěděli, náš krajan.

Budeme na to potřebovat - zatřásl zápěstím, přičemž se mu vyhrnul rukáv kabátu a obnažil zčásti pozlacené rolexky - asi tak hodinu. Nesmíme svítit, cesta je jednoduchá a vede pořád přímo. Nemáme nahlas mluvit, nejlépe, když budeme mlčet. Napřáhl ruku s rolexkami, jako by to byl nějaký ukazatel. Pak mu paže klesla, hodinky zmizely s tichým zašustěním v rukávě, muž nám popřál hodně štěstí („good luck“, řekl) a vydal se opačným směrem.

Dívali jsme se za ním, až ho pohltil černý les. Pak jsme se podívali na papírky a nakonec směrem, kudy jsme se měli vydat. Bezradně jsme přešlapovali na místě. Před patnácti minutami jsme ještě seděli zachumláni do spacáků v autě, popíjeli pálenku a opírali se jeden o druhého, a teď jsme stáli tady uprostřed lesa. Ještě jsme se mohli obrátit. Mohli jsme přijet jindy, až budeme mít víc peněz, víc svalů a pih ve tváři. Proč jsme vlastně odešli z domova? Už jsme si na to, co nás k tomu dohnalo, nedokázali vzpomenout.

Nemohli jsme se shodnout, kdo z nás vyrazí na cestu jako první. Nikdo nechtěl jít vpředu. Vytvořily se jen dvě skupiny, které se shodovaly s těmi z vozu, kde jedna spala a druhá seděla na pryčnách. Došlo k bezúčelné výměně názorů, mluvili jsme stále hlasitěji a hlasitěji, až nám zalehlo v uších a vyčerpaně jsme toho nechali. Někdo se podíval na hodinky. Museli jsme se konečně rozhybat. Jen s námahou se od nás oddělili první čtyři ze skupiny z pryčen a vydali se směrem, který nám muž naznačil. Několikrát jsme se ještě ohlédli a vztyčili dva prsty na znamení vítězství, i když se nám třásla kolena. Pak se odpoutala druhá a třetí skupina, ve stále kratších intervalech pod deset minut. To se nám zdálo dlouhé, nechtěli jsme se od sebe příliš vzdalovat. Pod nohama to praskalo a šustilo, tenké větvičky nás šlehaly do tváří, neviditelná zvířata vydávala zvláštní zvuky. A stále jsme měli strach, že nás někdo pozoruje a brzy sklapne past. Krok po kroku jsme pronikali do tmy, probíjeli se přírodou, která nás od vás dělí. Byli jsme vetřelci a příroda nám to dávala najevo. Vzpírala se a zpěchovala. Zatímco zpočátku jsme šli váhavě a opatrně kladli nohu před nohu, rázovali jsme teď bez ohledu na všechno a dupali v těžkých sportovních botách houštinami. Za trest se nám do cesty stavěly kořeny a pařezy a my přes ně klopýtali. S podvrtnutými kotníky jsme se posouvali vpřed. Když jsme dohnali skupinku před námi, předehnali jsme ji nebo ji nechali poodejít, a pak jsme se ani ne po pěti minutách zase rozešli. Byli jsme jeden dlouhý, protažený řetězec. Proděravělá a nedisciplinovaná fronta lidí jako někde u pokladny v supermarketu.

Uplynula víc než hodina, my se dál prodírali houštím a nevěděli, jestli vůbec jdeme správným směrem. Šli jsme teď na rozdíl od počátku mnohem pomaleji. Jen dál, dál, sykali jsme jeden na druhého, když se někdo chystal zastavit. Po nějakém krajanovi, který by na nás čekal, nikde ani vidu ani slechu.

Pak se zdálky ozval štěkot psů. Nejdřív jen slabě, ale blížil se. Opět jsme zrychlili, šaty nám pronikal vlhký noční chlad. Nohy se zachytávaly o větve a keře. Řada se protáhla a ty, kteří šli před námi, jsme ztratili z očí. Psi už byli nedaleko, bylo slyšet sípání a cvakání karabinek u jejich obojků. Určitě už nás ucítili. Bylo taky slyšet kroky psů, mísily se zvuky praskajícího dřeva a šlehajících větviček. Teď jsme zaslechli i hlasy. Hlasy, které vydávaly povely v cizí řeči. Hlasy, které křičely, plačtivé hlasy, ukázněné hlasy. Psí štěkot. Zůstala jsem ležet na zatuchlé lesní půdě, položila hlavu na zkřížené paže a zavřela jsem oči. Cosi podlouhlého s řasami mi lezlo po ruce. Čekala jsem každou chvíli, že do mě strčí mokrý psí čumák nebo že v zátylku ucítím chladnou hlaveň.

Když jsem otevřela oči, zaslechla jsem, jak někdo řekl „good luck“, a pak se zabouchla nakládací rampa. Krátce nato se všechno se mnou začalo kymácet a houpat. Seděla jsem vedle dalších osob na dřevěné pryčně. Nepronikal k nám jediný paprsek světla. Uvnitř to páchlo po nečištěném záchodě. Rozsvítily se baterky, lidé vybalili jídlo a rozložili je na kolenou na noviny, které na poslední chvíli koupili, ale už nečetli. Někdo mi ukázal můj horoskop, ale já ho zase zapomněla.